

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. II. Gaudium hoc, in quiete animi consistere. Ostenditur autem, hanc quietem in mediis mundi fluctibus posse obtineri, mutatâ tantùm, quam de rebus habemus, opinione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

tigit consortium. Cui enim cordato homini libeat cum aleatoribus, commestatoribus, contentiosis, quique rixis & clamoribus omnia compleant, in vnâ eâdemque naui diuturnam aggredi navigationem? Et tamen id etiam nolentibus & incautis contingit quotidie. Certè querelis passim domus perstrepunt, eorum qui aut infelici coniugio copulati, aut domesticorum misero contubernio, aut inuidorum vexati viciniâ, aut consanguineorum atque adeò liberorum non rarò molestiis irretiti, neque eorum societatem possunt excutere, neque etiam difficultates ex morum animorumque dissentione oborientes superare; quod sane miserrimum viuendi genus est.

*Vouetur
itaque &
felix finis,
& quies
vita, seu
gaudium
in hoc mû-
do.*

Cum itaque tot agitationes, tot tempestates, tot pericula, tot tædia videam passim occurrere mundi huius mare enauigantibus, quæ iter alioquin optatissimum cælum versùs, molestum penitus reddunt, triste & fastidiosum; an melius aliquid optare posse videor, quàm bonam, faustam felicemque navigationem, quæ non tantùm optatum portum consequatur, sed & in ipso etiam mari expedita sit, iucunda, secura, & tranquilla? Hanc certè vobis apprecor, cum *gaudere* vobis opto. At quia vota in ventos facilè abeunt dum mera vota sunt; certè artem ipsam (artis enim virtutisque est gaudium, non naturæ) quæ mirificè ad vota mea in rem deducenda faciet, statutum mihi est vobiscum communicare; quâ instructi illud demum consequemur, vt in mediis mundi huius agitationibus & procellis, iucundam tamen lætamque navigationem possimus instituere, nequidquam freudentibus aduersitatum ventis, dolorumque & tristitiæ nebulis, quibus ad singula penè momenta exponimur & infestamur.

9.

§. II.

Gaudium hoc, in quiete animi consistere. Ostenditur autem hanc quietem in mediis mundi fluctibus posse obtineri mutatâ tantùm, quam de rebus habemus; opinione,

*Gaudium
hoc non in
iucunditate
corporis,
sed in mē-
tis quiete
consistit.*

Verum ne quis sese spe vanâ decipiat, aut falsis pollicitationibus deceptum se exoptulet, alia dum temerè expectat, quàm ea quæ pro-nitto; id quidem, ab ipso iam exordio admoneo, dum

Gaudendi

10.

Gaudendi artem profero, non de eo gaudio sermonem institue-
re me, quod vulgus gaudium existimat, totumque in risu & ca-
chinnis, in iocis iucundisque colloctionibus, in festiuis deni-
que saltibus, & delectabili sanguinis, corporisque totius consti-
tutione consistit. Nam vt Seneca, imo & experientia ipsa testa-

Sen. ep. 13

*tur: Iste hilaritates non implent pectus, sed frontem remittunt; lenas
sunt, nisi tu forte iudicas illum gaudere qui ridet.* Minime gen-

rium: Hilaritates istæ corpus afficiunt, non mentem; in super-
ficie carnis hærent, non penetrant animam; inconstantes sunt,
non duraturæ diutius quam suavis illa sanguinis constitutio,
blandaque humorum titillantium agitatio perseverat. Animæ

ibid.

gaudium est quod volo, intimum, solidum, constans. Et vt Se-
necæ verbis utar: *Animus debet esse alacer, & fidens, & super
omnia erectus. Mibi crede, res seuera est verum gaudium.* Tunc au-

Sen. ep. 59

tem verum est & perfectum, cum animus quietus est & incon-
cussus, omni tempestate maior, supernatans, imò prædominans
difficultatum omnium fluctibus; periculorum aded securus, vt
inter medias vadas iis ne tangatur quidem, neque perturbetur
orbe concusso. *Talis est sapientis animus,* inquit Seneca, *qualis
mundi status supra Lunam; semper illic serenum est:* nam quidquid
commouere potest, longè infra ipsum est. Gaudium itaque per-
fecta est quies animi.

II.

Si gaudium quies est, inquires, iam certè rem esse quam in ma-
nu nostrâ non sit consequi, necesse est confiteri te. Quid enim?
quî fieri potest quietus vt quis sit, vbi mouentur omnia? si quie-
ti ego me do, quieteque quæro viuere (& quis id non quærat?)
infinita sunt euenta quæ me turbent: hinc inuidorum, honori-
que detrahentium lingua, mendaces, proteruæ, discola: illinc
bonis insidiantium iniustæ lites; hinc mariti infesti iurgia, illinc
vxoꝝ insipientis deliria, liberorum etiam perfrictæ frontes.
Modò morbi, modò mortes charissimorum infestant amico-
rum; modò honorum iactura, modò commercia intercepta, mo-
dò ægritudinis molestiæ, modò diabolicæ vexæ & tentationes
bellum inferunt; modò ipsa sanguinis melancholici constitutio
subtristis infestat; modò ab amicis maximeque coniunctis dese-
ror, modò ab ipsomet mihi Deo videor derelictus, & sic inter
tædia plerumque transigitur mortalis vita. Quod igitur gau-
dium, si gaudium quies est, habere potest mortalis animus, vbi

*Si gaudium
quies est,
inquires,
igitur in
hoc mundo
haberi non
potest, vbi
nihil quie-
tum est.*

nihil

nihil in hoc mundo est quod non moueatur? & verò nisi mouerentur omnia, mundus non esset hæc terra, cælum foret.

*Offenditur
quietem
animi ha-
beri posse
vbi moue-
tur omnia;
exemplo
Iona, qui
quiescit cor-
poris inue-
nit in me-
diâ tempe-
state.*

Audio querelas, & quidem gaudium non posse dari contendis in hoc mundo, quia numquam dabitur esse quietis. At verò hoc ipsum pernego. Fateor quidem omnia moueri quæ hominis animum circumstant, animum vero ipsum quiescere tum non posse, id verò est quod inficio. Vt autem rem percipias; an id mihi quisquam negauerit, somnum à nauigante in medio mari capi posse, vbi nihil tamen est quod non vndique moueatur? certè aqua cursu & æstu rapitur, venti circumstrepunt, epibatæ transcurrunt vndique, agitantur remi, nauis nunc huc nunc illuc rapitur, nauigantis corpus mouetur prout agitationis fert impetus: denique nisi mouearis, non nauigas, & tamen numquid tot inter motus suauissimè stertunt vectores ad horas plurimas, & somno, porrectis pedibus, indulgent blandissimo perpetes noctes, tempestatum securi, & extra metum positi? Certè periculorum securus altum stertebat in nauis carinâ Ionas, quietusque capiebat somnos, tum cum epibatæ reliquique vectores omnes, tempestate ventorumque vi deuictâ arte, lassâ fractaque cum animis abiiciebant corpora, mortem quam præ oculis habebant pauidi, in singula expectantes momenta. Omnia hic turbata video præter vnum Ionam. Dormit inquires. Hoc est quod volo, igitur quiescit. An verò quietem quam somnus tot inter acerbos motus dare potest corpori, tu sapientis animo detrahes? neque virtute acquiri posse credis, quod ipsa lassitudo corporis dormienti sapissime concedit?

*Lexo &
pueruli
dormientis
in cunis
turbato
mari agi-
tatis.*

Verùm cum de nauigantium medias inter tempestates quiete & somno inciderit sermo, lepidum sanè est, & non abs re meâ id quod narrat Famianus Strada in suâ de bello Belgico historiâ. Cùm intumescens præter morem Oceanus superatis effractisque aggeribus bonam Zelandiæ Hollandiæque partem, totamque fere Frisiam magnâ pecorum hominumque strage inundasset anno 1570. & hominum quidem in solâ Frisiâ viginti millium: pacato iam vtrumque maris furore, à Magistratibus vndique emissæ sunt cymbæ excipiendis iis qui colles, arborumque summitates conscenderant, ne tempestatis vim primam eluctati, miserâ perirent fame. Inter alios inuenerunt prope Snecam in colle infantem in cunis illuc cum se aduectum, & qui-

12.

Ion. 1.

13.

Strada de
bello
Belg. dec.
3. l. 7.

& quidem peticuli tempestatisque vnice securum, vtpote placidissime dormientem.

14.

Magnam mihi puerulus ille cum sua fele cogitandi dat materiam. Id enim iam inquiri, an non infantulus is æquè ac reliqui de pago amicos, & matrem fortasse patremque amiserat? an non & eius casa fluctibus subuersa? an non & eosdem vndarum vortices, ventorumque passus est turbines? an non vndique iactatus in cunis? & quid tam pronum subuerti quàm cunæ vndis innatantes, non dico turbato ventisque agitato mari, sed etiam maximè tranquillo? Qui fit tamèn vt puerulus hic non horruerit? Eo quod dormiret, inquis. Audio; sed id rursus quæro, dormire qui potuerit tot inter turbati maris aërisque furores, præsertim à morte cum vix digito transuerso abesset? Nil mirum reponis tu; pericula, quæ vndique eum circumstant, ignorabat puer, neque vllâ premebatur phantasiâ præsentis mali. Optimè philosopharis, Verum vel ex hoc responso confici volo ego, verissimum prorsus esse id quod Epictetus more suo doctè, & breuiter dicit in Enchyridio: *Homines turbantur non rebus, sed quas de rebus habent, opinionibus.* Neque hic est quod respondeas. Etenim puerulus hic aures habebat, quibus infanos ventorum aquarumque tumultus perciperet; sentiebat cunarum agitationem sine dubio; non enim toto tempestatis tempore, quod diu tenuit, dormisse est credibile; vigilauit aliquando, & nihilominus in somnum potuit redire: vbi tu quisquis es iisdem in cunis constitutus, non dico somnum, sed ne spiritum quidem præ timore potuisses ducere, neque adeo marinâ aquâ quàm sudore defluxisses. Quid hocce demum rei est? vnde eodem in periculo constitutis tam dispar animus? ex solâ phantasiæ apprehensione dispari. Illud quidem imaginabatur in cunis solitus agitari puer, à matre agitari se: aut certe parum pensi habebat à quo tandem moueretur; saltem somni causa erat eadem illa agitatio, quæ te in angores vltimos coniecisset, hanc tantum ex causâ quod longè aliam hic motus in te phantasiâ efformasset, & aliam rursus phantasia discriminis existimationem. Itaque planum iam est perturbationem animi non tam extrinsecus aduenientium strepitu & tumultu, quàm ex illâ quam de hoc tumultu & motu habes, opinione prouenire. O vtinam id bene perciperes quisquis es ô homo, quis sit cuius

Dormiebat autè, quia nullâ summi in quo erat periculi habebat opinionem.

Hinc patet homines turbari nō tam rebus, quam iis quas de rebus habent, opinionibus.

Epict. in
Ench. c.
10.

B

nutu

nutu mouentur ea, quæ circa te sunt, omnia ! illudque tibi ferio
persuaderes à Deo moueri te, ab eo tanquam à dilectissimâ ma-
tre in cunis infantem agitari, obseruarique nihilominus summâ
cûrâ ! ah quam pacatus quietem caperes medias inter tempe-
states, qui iam ad singula perturbaris & expauescis !

*Non igitur
multa di-
xeris quæ
homines
curant:
vnica tan-
tum id agit
opinio.*

Verum hoc iam prius ago; petoque ne mihi post hac dixeris
mille tempestatibus, mille difficultatibus, mille molestiis oppri-
mi te vndique. Falsum id enim vero est; vnica tantum difficultas
in hoc mundo superanda est, aut corrigenda, aut bene figenda;
vnica, inquam, tua de rebus opinio & phantasia: ea sola est,
quæ difficultates omnes in domum tuam inuehit. Fateor mille,
imo infinitas res esse extra te positas, casusque ineuitabiles, hu-
manam phantasiâ opinionemque commouere qui possiat: 15.
verum id etiam iam assero, hanc immotam pacatamque contine-
re si possis, licet sursum deorsumque voluantur omnia quæ te cir-
cumstant, licet in te fractus illabatur orbis, non magis tamen cõ-
mouendum te, quàm is, quem dixi, commotus est infantulus, cui
dabatur esse quieto, & suauiter cunis indormire orbe concussõ.

*In hac re-
bus detra-
hendâ, se-
licitatis no-
stra sum-
ma est.*

Alterum est quod in hac historiâ cogitandum occurrit. Dic
amabo, quod si pupulus hic è somno fortè euigilans, ocellosque
aperiens, matrem inquisiuisset oculis, nihilque nisi felem vidis-
set è domo super; interim vndarum vortices circumspectans in
lachrymas vagitusque resoluisset ora & oculos, an id flenti pue-
ro profuisset? an citius quisquam opem attulisset, aut obtulis-
set manum? hæud equidem credo. Et quid si medias inter vn-
das subuersæ cunæ infanti cõmuniem cum cæteris attulissent
mortem, nonne satius erat optabiliusque puero, sic sine mortis
apprehensione suauiter emori, quàm post longas elustationes
magnosque terrores vndis tandem absorbere? sine dubio in-
quis. neque dubito ego; & tamen idem malum intulissent aquæ
puero, quod adultis cæteris qui cum summâ suâ consternatione
& pauore sunt extincti, re ipsâ adduxerunt. Rursus ergo patet
non malum exterius adueniens, nec mortem adeo ipsam angõ-
ris perturbationisque esse causam; sed eam quam de malo, aut
morte concipis opinionem. Suauissima fuisset puero illata mors,
quæ tamen adultis accidit formidanda: & tamen iidem erant
venti, eadem aqua, eadem mortis causa, atque adeo eadem
mors, idem omnibus malum, & mali causa exterius adueniens.
Sic

15.

16.

Sic est, sed non eadem erat mali apprehensio: puer enim opinionioni illi fuisset immortalis, quâ se à matre, aut certè ab amicâ manu credebat agitari; ubi adulti quidquid in morte est horribile, sibi dum vndis agebantur, phantasiâ depingebant. Somnum denique in motu sibi fingebat puer, adultus mortem. En omnem perturbationis causam.

17. Iraque si ipsis quoque adultis apprehensionem illam mortis potuissemus detrahere, siue somnum arte aliquâ in medijs fluctibus conciliando, siue etiam rationibus persuadendo, vortices illos, neque mortem vlllo modo nocere posse; (verò an falso non id curæ est, modò persuasero, phantasiâque quam de mortis instantis terrore concipiunt, penitus diluero) nonne tam suaviter mortem oppetent, mortem ipsam agnoscentes, quàm puerulus ille cum mortis ignorantia? & rursus nonne tam securi medias inter vndas cum fluctibus luctabuntur, quam securus infans ille in cunis ferebatur? Indubitatum id mihi quidem est; nam medias inter vndas agitato, nunc in altum proiecto, nunc in imum deiecto corpore, habebit *Animum fidem & semper exultum*. Hoc autem nisi fallor, est animo quiescere; & tandem sic quiescere, est gaudere. Hoc quidem obtineri posse iam ostensum est.

§. III.

Opinio autem, quam præcipue oportet corrigere, ut quietem animi obtinere possimus, est quod non res nobis, sed nos rerum euentibus debeamus accommodare, sic ut velimus fieri omnia prout fiunt.

18. Paulatim artificium detegimus Auditores, quo gaudium, hoc est quietem animi, procellosum mundi huius mare sulcanti- bus dabitur obtinere. Quietam instituere vitam omnes percipimus: hanc vero ut obtineamus, omnia volumus prius quietâ esse quæ nos circumstant, multùm solliciti ut compescamus singula, dum quietâ volumus omnia. Verùm miseros nos & insipientes! an non attendimus hoc pacto quietem obtineri non posse, cum ea, quæ prima omnium inter animæ potentias quiescere

*Uti igitur
quiescas,
noli velle
componere
quæ extra
se sunt.*